

**РОЗДІЛ 2 «АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО»; «ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО»;
«МЕДИЧНЕ ПРАВО»**

УДК: 347.1

DOI: 10.32751/2617-5967-2024-04-06

Залізко О.М.

*кандидат юридичних наук, асистент
кафедри цивільного права Навчально-наукового
інституту права Київського національного університету
імені Тараса Шевченка*

Грищенко І.В.

*аспірант Академії праці,
соціальних відносин і туризму*

**ПРАВОВИЙ СТАТУС ОРГАНІВ ЗДІЙСНЕННЯ ФУТБОЛЬНОГО
ПРАВОСУДДЯ В УКРАЇНІ**

Стаття присвячена дослідженню правового статусу органів здійснення футбольного правосуддя в Україні. Зазначено, що Українська асоціація футболу (надалі - УАФ) є громадським об'єднанням, а саме громадською спілкою, яка здійснює свою діяльність на принципах: добровільності; самоврядності; вільного вибору території діяльності; рівності перед законом; відсутності майнового інтересу їх членів (учасників); прозорості, відкритості та публічності. В статуті УАФ визначені органи, до виключної компетенції яких належить вирішення усіх внутрішніх спорів. Такими суб'єктами є органи здійснення футбольного правосуддя, а саме: Контрольно-дисциплінарний комітет як орган першої інстанції, Апеляційний комітет як орган другої інстанції. Рішення Апеляційного комітету можуть бути оскаржені лише в Спортивному арбітражному суді м. Лозанна (Швейцарія). Авторами встановлено, що оскільки в статуті УАФ визначені органи здійснення футбольного правосуддя та порядок оскарження внутрішніх спорів між УАФ, її членами та іншими особами, які задіяні або працюють у футболі, то такі спори не підлягають розгляду в судовому порядку будь-якої юрисдикції.

Визначено, що органи здійснення футбольного правосуддя є дисциплінарними органами, які наділені виключним правом розглядати та вирішувати спори, які виникають між суб'єктами футболу.

Ключові слова: органи футбольного правосуддя, Українська асоціація футболу, УАФ, контрольно-дисциплінарний комітет, апеляційний комітет, спортивний арбітражний суд.

The article is devoted to the research of the legal status of football judicial bodies in Ukraine. It is noted that the Ukrainian Association of Football (hereinafter - UAF) is a public association, namely, a public union which operates on the principles of: voluntary nature; self-government; free choice of the territory for operation; equality before the law; no property interest of their members (participants); transparency, openness and publicity. The UAF Statute defines the bodies whose exclusive competence is to resolve all internal disputes. Such entities are football judicial bodies, namely: The Control and Disciplinary Committee as a body of first instance, the

Appeal Committee as a body of second instance. Decisions of the Appeals Committee may be appealed only to the Court of Arbitration for Sport in Lausanne (Switzerland). The authors have established that since the UAF Statute defines the football judicial bodies and the procedure for appealing internal disputes between the UAF, its members and other persons involved or working in football, such disputes are not subject for review in courts of any jurisdiction.

It is determined that the football judicial bodies are disciplinary bodies that have the exclusive right to consider and resolve disputes arising between football entities.

Keywords: football justice bodies, Ukrainian Football Association, UAF, control and disciplinary committee, appeal committee, sports arbitration court.

Футболісти, тренери, клуби, офіційні особи матчу та інші фізичні і юридичні особи, які задіяні або працюють в організованому футболі, повинні поважати та дотримуватись Правил гри International Football Association Board (надалі – Правила гри IFAB), статутних та регламентних документів, рішень органів управління УАФ / членів УАФ та принципів чесної гри та взаємоповаги. У разі їх порушення до них можуть бути застосовані санкції.

Відповідно до ч.2 ст.56 Статуту УАФ [1] повноваженнями застосовувати дисциплінарні санкції наділені виключно органи здійснення футбольного правосуддя. Такими органами УАФ є: Контрольно-дисциплінарний комітет (надалі - КДК УАФ) – орган першої інстанції; Апеляційний комітет (надалі - АК УАФ) – орган другої інстанції. Органи здійснення футбольного правосуддя членів УАФ виконують делеговані УАФ функції органів першої та другої інстанцій щодо розгляду справ, не пов'язаних із діяльністю у професіональному футболі та не віднесених до виключної компетенції КДК УАФ чи Палати з вирішення спорів УАФ (надалі – ПВС УАФ) [2].

Тривалий час серед науковців і практиків точилася дискусія щодо визначення правового статусу таких органів. Відповідно до статті 45 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» вирішення спорів, що виникають між суб'єктами у сфері фізичної культури і спорту, здійснюється відповідно до закону постійно діючим спортивним третейським судом [3]. Водночас, якщо проаналізувати Закони України «Про третейські суди» [4] та «Про міжнародний комерційний арбітраж» [5] стає очевидним, що органи здійснення футбольного правосуддя УАФ не є третейським судом у розумінні цих законів, зокрема, але не виключно через особливості формування, функціонування і виконання рішень. Крім того, у футболі в межах однієї організації функціонує перша та апеляційна інстанції. 02 серпня 2024 року Виконавчим комітетом УАФ була затверджена нова редакція Дисциплінарних правил УАФ (надалі – ДП УАФ), де в ч.1 ст. 27 ДП УАФ чітко зазначено, що органи здійснення футбольного правосуддя, діяльність яких врегульована цими Правилами, є дисциплінарними, а не судовими чи арбітражними органами [2].

Стосовно складу органів здійснення футбольного правосуддя УАФ варто зазначити, що його формування суттєво відрізняється від Спортивного арбітражного суду м. Лозанна Швейцарія (надалі - CAS), де сторони повинні обрати арбітра (арбітрів) з понад 300 арбітрів списку CAS і не можуть призначити арбітра, якого не має в даному списку. Натомість, в УАФ голови, заступники голів та члени органів здійснення футбольного правосуддя УАФ обираються Конгресом УАФ (найвищим органом управління УАФ) з кандидатів, запропонованих Виконавчим комітетом УАФ.

КДК УАФ обирається у складі 7 (семи) осіб. АК УАФ обирається у складі 5 (п'яти) осіб. Голови КДК УАФ, АК УАФ та їхні заступники повинні мати вищу юридичну освіту

та досвід роботи за фахом не менше 3 (трьох) років. Також варто відмітити, що Голови, заступники голів та члени КДК УАФ та АК УАФ не можуть бути членами Виконавчого комітету або Президії УАФ, керівниками юридичних осіб, що беруть участь у змаганнях, а також одночасно бути членами іншого органу здійснення футбольного правосуддя (ст.35 ДП УАФ).

Відповідно до ст.29 ДП УАФ КДК УАФ здійснює контроль за дотриманням особами, які задіяні або працюють у футболі, законодавства України, статутних і регламентних документів, а також розглядає питання щодо їх порушень. До виключної компетенції КДК УАФ, як органу першої інстанції, відносяться питання щодо: вирішення справ щодо порушення статутних, регламентних документів, Правил гри ІФАВ та цих Правил, якщо це не відноситься до юрисдикції іншого органу; встановлення фактів, що мають юридичне значення; відкриття та розгляду за власною ініціативою дисциплінарних проваджень і застосування дисциплінарних санкцій за порушення, не помічені офіційними особами матчу, про які стало відомо КДК УАФ з загальнодоступних джерел; перегляду правових наслідків рішення арбітра, прийнятого з очевидною помилкою за умови надання висновку Комітетом арбітрів УАФ (Комісією). Всі інші рішення арбітра є остаточними; подовження відсторонення на матч, автоматично обумовленого вилученням з поля; застосування додаткових дисциплінарних санкцій (крім персонального покарання, що застосовується арбітром); затвердження мирових угод, укладених сторонами з метою врегулювання спору; поширення санкцій, прийнятих органами здійснення футбольного правосуддя членів УАФ на всі змагання під егідою УАФ [2].

До найбільш поширених категорій справ, які розглядає КДК УАФ слід віднести: порушення статутних та регламентних норм; порушення Правил гри ІФАВ; неетична, неспортивна поведінка футболістів, тренерів, офіційних осіб клубів; неналежна поведінка вболівальників; расизм та інші прояви дискримінаційної поведінки; корупція; невиконання рішень органів здійснення футбольного правосуддя УАФ; порушення вимог щодо чесності проведення матчів/змагань тощо. Крім того, КДК УАФ здійснює контроль та нагляд за виконанням рішень ПВС УАФ та може розглядати справи про їх невиконання або неналежне виконання.

Справи в КДК УАФ розглядаються колегіально у складі 7 (семи) осіб, за виключенням окремих випадків:

- 1) застосування наслідків, визначених рішенням ПВС УАФ (за скороченою процедурою без обов'язкового направлення ухвали про відкриття провадження у справі та отримання пояснень від сторін);
- 2) відкриття провадження у справі, відмову у відкритті провадження, повернення заяви;
- 3) застосування, зміни, скасування тимчасових (забезпечувальних) заходів;
- 4) відводу членів КДК УАФ.

Рішення щодо даних питань приймає одноосібно Голова КДК УАФ або, за його відсутності, заступник.

Варто звернути увагу, що в попередній редакції ДП УАФ коло повноважень Голови КДК УАФ було значно ширшим, зокрема Голова КДК УАФ міг одноосібно приймати рішення (за скороченою процедурою без направлення ухвали про відкриття провадження у справі та отримання пояснень від сторін) та застосовувати дисциплінарні санкції у вигляді:

- попередження;
- відсторонення осіб до трьох матчів включно або на період до двох місяців;
- накладення обов'язкового грошового внеску до 25 000 гривень включно.

Крім того, до його компетенції належало вирішення спорів, що виникають у результаті заявлених відводів щодо членів КДК УАФ.

На наш погляд, такі зміни хоч і призведуть до збільшення навантаження на орган, але всім учасникам справи буде забезпечено право бути почутим (в тому числі шляхом направлення письмових пояснень щодо обставин справи).

До юрисдикції АК УАФ відноситься розгляд апеляційних скарг на рішення КДК УАФ та Органів здійснення футбольного правосуддя членів УАФ (другої інстанції). Голова АК УАФ або, за його відсутності, заступник може одноосібно приймати рішення щодо:

- 1) повернення скарги, відкриття провадження у справі, відмову у відкритті провадження;
- 2) рішення щодо відводу членів АК УАФ;
- 3) застосування, зміни, скасування тимчасових забезпечувальних заходів;
- 4) апеляції, поданої на порушення процедурних норм при прийнятті КДК УАФ рішень з приводу невиконання рішень ПВС УАФ.

Розгляд справ в органах здійснення футбольного правосуддя УАФ здійснюється за принципами: незалежності; рівноправності сторін; змагальності; законності; поваги до честі і гідності учасників справи; конфіденційності; забезпечення права на оскарження прийнятих рішень до АК УАФ та Спортивного арбітражного суду м. Лозанна, Швейцарів (надалі - CAS); обов'язковості прийнятих рішень. Стандартом доказування, що застосовується в дисциплінарних провадженнях, є комфортна впевненість [2].

У даному контексті варто зазначити, що на відміну від судів, які на підставі доказів встановлюють наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інших обставин, які мають значення для вирішення справи для органів здійснення футбольного правосуддя достатньо комфортної впевненості. ДП УАФ не містять визначення цього поняття. В свою чергу, CAS у низці рішень (Arbitration CAS 2014/A/3519 Arnaud Di Benedetto v. Fédération Internationale de Touch (FIT) & CAS 2014/A/3520 Bastien Cotte – Barrot v. FIT, award of 25 August 2014 [6], Arbitration CAS 2014/A/3562 Josip Simunic v. Fédération Internationale de Football Association (FIFA), award of 29 July 2014 (operative part of 12 May 2014 [7]) зазначив, що комфортна впевненість це більше, ніж просто баланс ймовірностей, але менше за доказ в загальному розумінні (тим, що ми називаємо «поза всяким сумнівом»).

Практика CAS чітко встановила, щоб досягти комфортної впевненості, Колегія CAS повинна брати до уваги серйозність висунутого звинувачення (Arbitration CAS 2014/A/3562 Josip Simunic v. Fédération Internationale de Football Association (FIFA), award of 29 July 2014 (operative part of 12 May 2014)[7]).

Попри урегульованість питання правового статусу органів здійснення футбольного правосуддя на рівні статуту і регламентних документів УАФ та ефективного їх функціонування на практиці інколи виникають поодинокі випадки звернення суб'єктів футболу до державних судів. Зазвичай вони обґрунтовують це тим, що кожна особа має право звернутися до суду за захистом своїх прав та інтересів. В даному випадку варто звернути увагу на наступне.

УАФ є всеукраїнським громадським об'єднанням фізкультурно-спортивного спрямування, організацією зі статусом юридичної особи, створеною відповідно до законодавства України. Організаційно-правова форма УАФ – громадська спілка (ч.1, 2 ст. Статуту УАФ) [1].

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про громадські об'єднання» громадські об'єднання утворюються і діють на принципах: добровільності; самоврядності; вільного вибору території діяльності; рівності перед законом; відсутності майнового інтересу їх членів (учасників); прозорості, відкритості та публічності. Самоврядність передбачає право членів (учасників) громадського об'єднання самостійно здійснювати управління діяльністю громадського об'єднання відповідно до його мети (цілей), визначати напрями діяльності, а також невтручання органів державної влади, інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування в діяльність громадського об'єднання, крім випадків, визначених законом [8].

Як зазначалось вище, в Статуті УАФ встановлено, що органи здійснення футбольного правосуддя (КДК УАФ та АК УАФ) вирішують усі внутрішні спори між УАФ, її членами та іншими особами, які задіяні або працюють у футболі. Рішення АК УАФ можуть бути оскаржені лише в Спортивному арбітражному суді у м. Лозанна (Швейцарія).

Отже, УАФ визначила органи, до виключної компетенції яких належить вирішення усіх внутрішніх спорів - органи здійснення футбольного правосуддя.

Зазначений підхід простежується і в практиці Верховного суду. Так, у справі № 757/25820/20-ц (постанова від 01.06.2022) Верховний суд дійшов висновку, що оскільки спір стосується питань внутрішньої діяльності громадської організації, а саме: оскарження рішення

XXIII

Конгресу

ГС «УАФ», який є вищим органом управління, про виключення ГС «Федерація футболу міста Києва» із членів ГС «УАФ», зміни персонального складу керівних органів ГС «УАФ» та затвердження нової редакції статуту ГС «УАФ», то компетенція державних судів не поширюється на такий спір. Втручання держави у діяльність найвищого органу управління громадської спілки шляхом здійснення судового контролю за прийнятими рішеннями - суперечить принципу самоврядності громадських організацій, закріпленому у статті 3 Закону України «Про громадські об'єднання». Таким чином, висновок суду апеляційної інстанції, про закриття провадження у справі в частині вимог ГО «Асоціація ветеранів футболу міста Києва» до ГС «УАФ» у зв'язку з підсудністю цього спору господарському суду, є помилковим, оскільки Статутом ГС «УАФ» передбачений порядок оскарження внутрішніх спорів між УАФ, її членами та іншими особами, які задіяні або працюють у футболі, та органи, які здійснюють футбольне правосуддя, а тому позов не може бути розглянутий у державному суді у порядку будь-якої юрисдикції [9].

Аналогічні правові висновки висловлено Великою Палатою Верховного Суду у постанові від 27 березня 2019 року у справі № 826/4734/16 [10], Верховним Судом у постановках від 08 квітня 2021 року у справі № 757/11487/17-ц [11], від 11 січня 2024 року у справі № 910/13732/22 [12].

З огляду на судову практику варто зробити декілька висновків:

1. При вирішенні питання юрисдикції важливе значення має статус осіб. Якщо особа є суб'єктом футболу і на неї поширюються положення статутних та регламентних

документів УАФ (членів УАФ), то відповідно належним способом захисту буде звернення до органів здійснення футбольного правосуддя УАФ (членів УАФ).

2. Рішення, прийняті органами здійснення футбольного правосуддя УАФ у межах своїх повноважень, є виключно внутрішньою діяльністю асоціації (громадської спілки).

3. Оскільки в статуті УАФ передбачені органи здійснення футбольного правосуддя та порядок оскарження внутрішніх спорів між УАФ, її членами та іншими особами, які задіяні або працюють у футболі, то такі спори не підлягають розгляду в судах будь-якої юрисдикції. Отже, спортивні спори не можуть розглядатися державними судами.

Також варто зазначити, що особи добровільно погоджуються дотримуватись статутних та регламентних документів УАФ, і зокрема використовувати виключно внутрішні засоби правового захисту. Якщо ж особа не хоче слідувати такому правилу, вона може вільно припинити членство в асоціації і не приймати участі в змаганнях/заходах, які проводяться під її егідою. Водночас, якщо ж суб'єкт футболу звертається до державних судів всупереч положенням, що усі спори чи розбіжності, які виникають в межах дії ДП УАФ, статутних та регламентних документів, рішень органів управління УАФ (членів УАФ) підлягають вирішенню виключно в органах здійснення футбольного правосуддя, а також в CAS як останній інстанції, то до такого суб'єкта застосовуються дисциплінарні санкції, передбачені статтею 9 ДП УАФ.

Окремо необхідно звернути увагу, що в системі футболу функціонує орган, який хоч і не є органом здійснення футбольного правосуддя, але діяльність якого теж спрямована на вирішення спорів, що виникають між суб'єктами футболу - ПВС УАФ. Палата має виключну компетенцію розглядати та вирішувати спори, пов'язані з діяльністю у футболі, зокрема: між професіональними клубами та футболістами, а також між професіональними клубами та тренерами, які стосуються питань працевлаштування і контрактних спорів, що виникають із трудових правовідносин; між професіональними клубами з питань виконання трансферних зобов'язань; між професіональними клубами та аматорськими клубами або дитячо-юнацькими спортивними закладами з питань визначення розміру та виплати компенсації за підготовку футболістів та за механізмом солідарності; між клубами та футболістами стосовно всіх контрактних спорів, що виникають із договорів на спортивну підготовку футболіста; тощо. Організаційні та процесуальні засади діяльності ПВС УАФ визначаються Регламентом ПВС УАФ [13].

Рішення АК УАФ та ПВС УАФ є остаточними та обов'язковими для виконання. Вони можуть бути оскаржені лише в Спортивному арбітражному суді у м. Лозанна (Швейцарія). Це зумовлено тим, що УАФ є Асоціацією-членом ФІФА та УЄФА і будує свої відносини з ними на підставах взаємної поваги, повного визнання їх компетенції та юрисдикції. Відповідно УАФ, її члени, офіційні особи, клуби, тренери, футболісти та інші суб'єкти футболу зобов'язані, зокрема: визнавати юрисдикцію Спортивного арбітражного суду у Лозанні (Швейцарія), як це визначено у відповідних положеннях Статутів ФІФА та УЄФА; виносити будь-які спори національного масштабу, що виникають у результаті чи в зв'язку з застосуванням Статуту чи регламентних документів УАФ, на розгляд у останню інстанцію в особі виключно тільки незалежного та неупередженого Спортивного арбітражного суду (м. Лозанна, Швейцарія), який вирішує спір, що виключає можливість звернення в будь-який суд загальної юрисдикції. Відповідальність за недотримання цієї вимоги передбачена Дисциплінарними правилами УАФ; виконувати рішення органів здійснення футбольного правосуддя УЄФА, ФІФА та CAS (ст.3 Статуту УАФ) [1].

Водночас не всі рішення підлягають оскарженню до CAS. Так, рішення щодо порушень Правил гри IFAB; відсторонення від участі до 4 (чотирьох) матчів включно або строком до 3 (трьох) місяців – оскарженню не підлягають. Також варто відмітити, що звернення CAS можливе лише після вичерпання всіх внутрішніх засобів правового захисту.

З огляду на вище зазначене, можна дійти висновку, що органи здійснення футбольного правосуддя є дисциплінарними органами, наділеними виключним правом розглядати та вирішувати спори, які виникають між суб'єктами футболу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Статут Української асоціації футболу// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uaf.ua/files/biblioteka/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%82-%D0%A3%D0%90%D0%A4.pdf>
2. Дисциплінарні правила Української асоціації футболу// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uaf.ua/files/%D0%9A%D1%83%D0%B1%D0%BE%D0%BA-%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8-24-25/%D0%94%D0%B8%D1%81%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BD%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BB%D0%B0-%D0%A3%D0%90%D0%A4-2024.pdf>
3. Про фізичну культуру і спорт: Закон України від 24 грудня 1993 р. №3808-XII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1994. №14. Ст.80.
4. Про третейські суди: Закон України від 11 травня 2004 р. № 1701-IV / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 35, ст.412.
5. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24 лютого 1994 р. № 4002-XII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 25, ст.198.
6. Arbitration CAS 2014/A/3519 Arnaud Di Benedetto v. Fédération Internationale de Touch (FIT) & CAS 2014/A/3520 Bastien Cotte – Barrot v. FIT, award of 25 August 2014 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/3519.%203520.pdf>
7. Arbitration CAS 2014/A/3562 Josip Simunic v. Fédération Internationale de Football Association (FIFA), award of 29 July 2014 (operative part of 12 May 2014) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://jurisprudence.tas-cas.org/Shared%20Documents/3562.pdf>
8. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 №4572-VI / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2013. №1. ст.1.
9. Постанова Верховного суду від 01 червня 2022 року у справі №757/25820/20-ц // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104644735>
10. Постанови Великої Палати Верховного Суду від 27 березня 2019 року у справі № 826/4734/16 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.reyestr.court.gov.ua/Review/81014006>
11. Постанова Верховного суду від 08 квітня 2021 року у справі №757/11487/17-ц // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96208050>

12. Постанова Верховного суду від 11 січня 2024 року у справі № 910/13732/22// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116288935>

13. Регламенту ПВС УАФ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uaf.ua/files/%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82-%D0%9F%D0%92%D0%A1-%D0%A3%D0%90%D0%A4%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F-2024%D1%80.pdf>

УДК: 340

DOI: 10.32751/2617-5967-2024-04-07

Кожухар О.В.

*кандидат юридичних наук,
головний спеціаліст відділу редагування документів
Правового департаменту Національної поліції України*

ПРАВА ЛЮДИНИ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ПРАВА

У статті висвітлюється вплив глобалізаційних процесів на правові процеси, зокрема на права людини. Досліджується процес глобалізації як макромасштабний, багатоплановий і внутрішньо суперечливий процес який охоплює всі держави в напрямі наближення різних правових систем, їх взаємодії та взаємопроникнення. Зроблено висновок, що універсалізація позитивного світового досвіду у галузі прав людини – це визнання та закріплення універсального статусу права і свободи людини, їх захисту на міжнародному рівні.

Ключові слова: *адміністративне право, адміністративний процес, глобалізація, публічне адміністрування, правова держава, верховенство права, універсалізація адміністративного права.*

The article highlights the impact of globalization processes on legal processes, in particular on human rights. The globalization process is studied as a macro-scale, multifaceted and internally contradictory process that covers all states in the direction of the approximation of different legal systems, their interaction and interpenetration. It is concluded that the universalization of positive world experience in the field of human rights is the recognition and consolidation of the universal status of human rights and freedoms, their protection at the international level.

Keywords: *administrative law, administrative process, globalization, public administration, the rule of law, the rule of law, universalization of administrative law.*

Глобалізаційні процеси впливають на всі сфери життя суспільства. Право не може не реагувати на ці зміни, адже виступає регулятором суспільних відносин, а отже, перебуває в постійному взаємозв'язку з тими умовами життєдіяльності суспільства, у яких відповідні відносини виникають, існують і розвиваються. В умовах глобалізації зростає роль міжнародних принципів права, нової актуальності набувають права і свободи людини, визнання права регулятором суспільних відносин не тільки на національному, а й на